

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa K.S.

przeciwko Politechnice (...) z siedzibą w G.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 27 września 2016 r., sygn. akt IX Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 września 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację Politechniki (...) z siedzibą w G. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 14 marca 2016 r., mocą którego przywrócono K.S. do pracy na dotychczasowym stanowisku oraz zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.725,86 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

K.S. w dniu 1 marca 1996 r. został zatrudniony na podstawie mianowania na czas nieokreślony na stanowisku asystenta, a następnie od dnia 1 maja 2000 r. na stanowisku adiunkta w Katedrze [...] na Wydziale [...] Politechniki (...). Pismem z

dnia 9 czerwca 2015 r. pozwana rozwiązała z powodem stosunek pracy (z dniem 30 września 2015 r.). Jako podstawę wskazano nieuzyskanie stopnia doktora habilitowanego w okresie 15-letniego zatrudnienia na stanowisku adiunkta. Zgodnie z § 106 ust. 2 statutu Politechniki (...) z dnia 25 stycznia 1999 r., w brzmieniu obowiązującym na dzień nawiązania z powodem stosunku pracy na stanowisku adiunkta, zatrudnienie na tym stanowisku osoby niemającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie powinno być dłuższe niż 15 lat, w przypadku uzyskania kolejnych pozytywnych ocen okresowych. Sąd Rejonowy przyjął, że w wyniku nowelizacji ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455), która weszła w życie w dniu 1 października 2013 r., okresy zatrudnienia unormowane w art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, powinny być liczone na nowo, tj. bez uwzględnienia tych okresów zatrudnienia na stanowisku asystenta lub adiunkta, które przypadają przed tą datą. Sąd pierwszej instancji ustalił również, że na dzień złożenia powodowi oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy nie obowiązywał § 106 ust. 2 Statutu Politechniki (...) z dnia 25 stycznia 1999 r. Nowy statut uczelni z dnia 26 czerwca 2006 r. w § 90 ust. 3 przewiduje, że na stanowisku adiunkta może być zatrudniona osoba posiadająca stopień naukowy doktora, z tym, że okres zatrudnienia na tym stanowisku nie może trwać dłużej niż osiem lat.

Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego uznał za prawidłowe.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. wniósł pełnomocnik pozwanej, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 120 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym oraz art. 136 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w zw. z art. 9 k.p. Mając powyższe na uwadze, pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu drugiej i pierwszej instancji, i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej zawarto wnioski o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na istniejące zagadnienie prawne, istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a nadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Warunkiem dopuszczenia do merytorycznego rozpoznania skargi jest wykazanie przez skarżącego jednej z przesłanek, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Skarżący ów obowiązek zrealizował i powołał się na podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że istotnym zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Suponowane zagadnienie prawne zamyka się w twierdzeniu, że zagadnienie, jakie występuje w niniejszej sprawie ma istotne znaczenie nie tylko dla samych stron postępowania, ale również dla pracowników

naukowych wyższej uczelni - adiunktów, którzy mimo upływu przewidzianych w chwili ich zatrudnienia (mianowania) na stanowiskach dydaktycznych lub naukowo-dydaktycznych terminów, nie przedłożyli rozpraw habilitacyjnych (nie wykazali się dorobkiem pozwalającym na ich dalsze zatrudnienie).

Należy zauważyć, że na skutek nowelizacji art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, dokonanej ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej jako: nowelizacja z dnia 18 marca 2011 r.) doszło do zmiany reguł dotyczących okresów zatrudniania nauczycieli akademickich nieposiadających co najmniej stopnia doktora habilitowanego. Nie ulega wątpliwości, że zmieniając z dniem 1 października 2013 r. treść art. 120 prawa o szkolnictwie wyższym, ustawodawca nie określił, od kiedy należy liczyć ośmioletni staż pracy nauczyciela akademickiego zatrudnionego na stanowisku adiunkta, w przypadku osób zatrudnionych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej i nie mających stopnia naukowego doktora habilitowanego. W przeciwieństwie do ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, która w art. 188 ust. 4 nakazywała wliczać do okresów mianowania, o których mowa w art. 88 ust. 2, okresy mianowania na stanowisku adiunkta przed wejściem w życie tej ustawy, ustawa nowelizująca z dnia 18 marca 2011 r. nie zawierała przepisów przejściowych. W szczególności, ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie regulacji zawartej w art. 23 projektu rządowego ustawy nowelizującej, zgodnie z którą okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego przed dniem wejścia w życie ustawy, zaliczał się do okresu, o którym mowa w art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą. W przypadku, gdyby okres zatrudnienia był dłuższy niż ten, o którym mowa w art. 120 ustawy w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, osoby, o jakich mowa w tym przepisie, mogły być zatrudnione na dotychczasowych stanowiskach nie dłużej niż dwa lata od dnia wejścia w życie ustawy. Ostatecznie jednak art. 23 ustawy nowelizującej nadano następującą treść: „osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas nieokreślony pozostaje zatrudniona w tej samej formie

stosunku pracy (ust. 1); osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas określony pozostaje zatrudniona na dotychczasowym stanowisku do czasu upływu okresu zatrudnienia wskazanego w akcie mianowania albo w umowie o pracę (ust. 2)”. Ponadto, w odniesieniu do zmiany treści art. 120 prawa o szkolnictwie wyższym, w art. 38 pkt 5 ustawy nowelizującej przewidziano dwuletni okres *vacatio legis*.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażany jest jednolity pogląd (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2016 r., II PK 195/15, LEX nr 1977921, z dnia 10 stycznia 2017 r., II PK 342/15, LEX nr 2202495 i z dnia 28 lutego 2017 r., II PK 396/15, LEX nr 2255422), że celem ustanowienia tak długiego okresu *vacatio legis* dla art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w brzmieniu wynikającym z ustawy nowelizującej, było umożliwienie uczelniom uregulowania kwestii okresu zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okresu zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunków skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów w statucie. Ustawa nowelizująca wprowadziła jedynie wymóg, aby ten okres zatrudnienia nie przekraczał ośmiu lat. W ramach posiadanej autonomii, do dnia 1 października 2013 r. pozwana powinna dostosować statut do wymagań wprowadzonych przez znowelizowany art. 120 Prawa o szkolnictwie wyższym.

W konsekwencji należy przyjąć, że okres zatrudnienia powoda na stanowisku adiunkta w Politechnice (...) w G. powinien trwać do dnia 30 września 2021 r., albowiem w tej dacie upłynie ośmioletni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w sytuacji, gdy statut pozwanej nie zawiera odrębnego uregulowania dotyczącego osób zatrudnionych przed dniem 1 października 2013 r. W doktrynie prezentowany jest jednolity pogląd, że skoro uczelniom wyższym pozostawiono autonomię kształtowania okresów pozwalających na uzyskanie tytułu naukowego doktora lub doktora habilitowanego, to okres zatrudnienia powinien być liczony na nowo, tj. nie powinno się uwzględniać okresów zatrudnienia na stanowisku asystenta czy adiunkta przypadających przed dniem 1 października 2013 r. (por. W. Sanetra, *Prawo o szkolnictwie wyższym*, LEX 2013; H. Izdebski, *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, LEX 2015; T.

Kuczyński, *Akademickie prawo pracy* pod red. K. Barana, Warszawa 2015, s. 98).

Z powołaniem się na art. 18 § 1 k.p. identycznie przyjmuje P. Nowik (w: M. Pyter, red. *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 266). Wydaje się, że takie stanowisko przyjmuje także K. Leszczyńska (*Skutki nieuzyskania stopnia naukowego w określonym terminie przez nauczyciela akademickiego*, PiZS 2012 nr 10), choć ocenia ten stan rzeczy w sposób krytyczny. Stwierdza się także jednoznacznie, że od dnia 1 października 2013 r. osobom zatrudnionym na stanowisku adiunkta przed tym dniem przysługuje dodatkowo osiem lat na uzyskanie stopnia doktora habilitowanego (T. Kuczyński, w: *Akademickie prawo pracy*, red. K.W. Baran, Warszawa 2015, s. 100).

Dodatkowo należy wskazać, że w kwestii wykładni analizowanego przepisu wypowiadał się organ administracji, który przygotował projekt ustawy nowelizującej. W piśmie z dnia 23 stycznia 2012 r., stanowiącym odpowiedź na pismo European Trade Union Committee for Education z dnia 21 listopada 2011 r., Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zajęło stanowisko, iż okresy zatrudnienia nauczycieli akademickich na stanowisku asystenta oraz adiunkta przed dniem 1 października 2013 r. nie zostają wliczone do określonego w art. 120 prawa o szkolnictwie wyższym ośmioletniego okresu zatrudnienia. W piśmie tym wyjaśniono, że powołany przepis w znowelizowanej postaci wchodzi w życie z dniem 1 października 2013 r. i ośmioletni okres zatrudnienia liczy się od momentu jego wejścia w życie (por. odpowiedź Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na interpelację nr 2015, www.sejm.gov.pl). Takie samo stanowisko Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawarło w piśmie z dnia 19 stycznia 2012 r. skierowanym do Prezesa Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP (MNiSW-DNS-WRK-619-21149-1/ZM/12).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wykładnia art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu wynikającym z ustawy nowelizującej, powinna być dokonana w kontekście reguł intertemporalnych wskazanych w art. 3 k.c. Wyrażona w tym przepisie zasada nieretroakcji przewiduje, że nowego prawa nie stosuje się do oceny zdarzeń prawnych i ich skutków, jeżeli miały miejsce i skończyły się przed jego wejściem w życie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., V CSK 557/13, LEX nr 1523369), zaś

wyjątek od tej zasady musi wynikać z brzmienia nowego prawa lub jego celu. Przy tym, w judykaturze konsekwentnie przyjmuje się, że przepis art. 3 k.c. ma zastosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 27 lipca 1989 r., III PZP 33/89, OSNC 1990 nr 7-8, poz. 94 i z dnia 9 czerwca 2004 r., I PZP 2/04, OSNP 2004 nr 23, poz. 396, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1975 r., I PZ 7/75, OSNC 1976 nr 1, poz. 17, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2014 r., I PK 43/14, LEX nr 1628906).

Odnosząc się do drugiej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy w pierwszej kolejności zauważyć, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). Skarżąca nie realizuje powyższego obowiązku, co zwalnia z dalszej oceny tego parametru.

Chybiony jest zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Co jest sporne nie może być oczywiste (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13, LEX nr 1771724; z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122). Tym samym sformułowane przez skarżących istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisu art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym wyklucza możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na fakt, że wobec naruszenia tego przepisu jest ona

oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzekł w myśl art. 98 § 1 k.p.c.

[as]